

M. M. G. V. B.

отырушылар – халық ішінен шыққан талантты ақындар, жыраулар, жыршылар, суырыпсалма ақындар» деп, жыршы тұлғасын бөліп атады. Әуезовтің ойынша, ақындар, суырыпсалып айтатын жыршылар жазбасы жоқ өз халқының шежірешілері болған. Ұлы суреткер Жамбылдың, Нұрпейістің, Мұрынның жыршылық өнеріне көңіл аударып, олар білетін көптеген эпикалық дастандардың қағаз бетіне түсуіне мұрындық болған. М. Әуезов қырғыз халқының жыр айтұшылары манасшылар мен жыршылар ығармашылығын салыстыра зерттеп, құнды ғылыми мақалалар жазған.

А. Бүлдыбаев.

ЖІГІТЕК, ру аты. Ө-тің «Абай жолы» эпопеясында көп айтылатын Олжайдың Айдос, Қайдос, Жігітек деген үш ұлының кенжесі. Жазушы Абай туралы монографиясында: «Майбасардың содырлы, зорлықшыл қылығының салдарынан Жігітек деген ру бастығы Бөжей болып, Құнанбайға қарсы болады. Бөкенші, Борсақты жерінен қолшу, Жуантөңі, Қарабатырды көшіріп жерін алу, Көкшені көшірме болу бәрі де сол үлкен көрінеу зорлықтың айғақтары еді. Жігітекпен үлкен араздық та осы жөннен туып, кейін ұлғайған өштікке айналған. Құнанбайдың өзін де Ж-тер бір шақта жеңермен боп, меңдетіп барып, қуғын қағазды молайтып, Омбы қаласына шейін тергеуге апарып әреңге қалған» деген деректер келтіреді. Бұл өштіктің салқыны Абай заманында да айықпағандығы зерттеулерінде, романында сөз болады. Ж-тің Абылғазы, Базарлы, Әбді сияқты адамдарымен Абайдың жақсы, достық қарым-қатынаста болғандығы суреттеледі. Олардың Абайға өштігін қоздырған көбінесе Оразбай бастаған топ еді. Бірақ олар Ж. Төкежан жылқысының алынуына байланысты айып тартқанда, бар салмақты соларға аударып өздері сырт қалады. Осыдан кейін Жігітек басындағы халді «Жаз шыға бере Төкежан жылқыларына екі бестіден айып-жаза тартып, зорға құтылды. Соның орайына Шүйгінсудан бастап Қарауылға, қалың шағыл ішіне шейін тарап отырған көп Жігітек тақа тұралап қалды. Келер жазда жайлауға шығар қауқары болмай таланып, тақырланған кедей ауылдар тегісінен ши-жалаңаш, жок-жітік жүдеулікке түсіп, жатақ жатып қалды» деп елестетеді («Абай жолы», «Кек жолында» тарауы). Осының бәрі ақырында Абаймен татуласуға алып барады.

T. ƏKİM.

3-V

ЗАВАДСКИЙ Юрий Александрович (1894–1971).
орыс режиссері, актер, педагог, профессор (1947).
КСРО (1948) және Қазақстанның (1943) халық